อนาคตกฎหมายอิสลามในประเทศไทย

The Future of in Thailand

ผู้เขียน/เรียบเรียง :	อุสตาซอับดุชชะกูรฺ บิน ชาฟิอีย์ (อับดุลสุโก ดินอะ)
ออกแบบปก รูปเล่ม :	อุสตาซนัสรูดึน กะจิและทีมงานจากแม็กซ์มีเดีย
พิมพ์ครั้งที่ ๑ :	ธันวาคม ๒๕๕๓ / Zulhijah ๑๔๓๑ / December 2010
จำนวน :	1,000 เล่ม
อำนวยการพิมพ์โดย :	ศูนย์อัลกุรอานและภาษา QLCC
	โรงเรียนจริยธรรมศึกษามูลนิธิ
	อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา
พิมพ์ที่ :	บริษัท แม็กซ์ มีเดีย วาย 2 เค เพรส จำกัด
ราคา :	300 บาท
ภาคีร่วม :	

หมายเหตุ หนังสือเล่มนี้ มีถ้อยคำบางส่วนมาจากคัมภีร์อัลกุรอานและวัจนะศาสดา ดังนั้น ควรระวังและกรุณาเก็บ ณ สถานที่อันเหมาะสม

The Future of Islamic Law in Thailand By : Ustaz Abd. Shakur Bin Shafi-e (Abdulsuko Din-a)

อนาคตกฎหมายอิสลามในประเทคไทย โดย : อุสตาชอับสุชชะกูร บิน ชาพีอีย์ (อับสุลสุโก ลินอะ)

ด้วยพระนามของอัลลอฮฺ ผู้ทรงเมตตา กรุณาปรานีเสมอ มวลการ สรรเสริญ เป็นกรรมสิทธิของพระองค์ ผู้ทรงอภิบาลแห่งสากลโลก ขอความสันติสุขจงมีแด่ศาสนทูตมุฮัมมัด ผู้ประเสริฐสุดแห่งบรรดาศาสนทูต ขอความจำเริญและสันติจงประสบแด่ครอบครัว วงศ์วานผู้เจริญรอยตามท่าน และสุขสวัสดีแด่ผู้อ่านทุกท่าน

หนังสือ เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่ออธิบายหลักกฎหมายอิสลามเบื้องต้น กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก ในขณะเดียกันได้วิเคราะห์ พระ ราชบัญญัติ ว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ.๒๔๘๙ ซึ่งหลักกฎหมายนี้ เรียบเรียงขึ้นในลักษณะ เหมือนกฎหมายทั่วไป คือมีการแยก เป็นบรรพ ลักษณะและมาตราอันจะเป็น ประโยชน์ต่อการปรับปรุงการใช้กฎหมายอิสลามในอนาคตของประเทศไทย ขอขอบคุณทุกท่าน เจ้าของหนังสือทุกเล่มและทัศนะของทุกคน ที่ข้าพเจ้าได้นำมาอ้างอิง และขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่มีส่วนช่วย เหลือ ขอเอกองค์อัลลอฮฺ(ซุบฮานะฮูวะตะอาลา)ทรงโปรดประทานให้หนังสือ เล่มนี้เป็นประโยชน์ต่อนักวิชาการ นักเรียน นิสิต นักศึกษาโดยเฉพาะนิสิต วิชากฎหมายอิสลามมหาวิทยาลัยทักษิณ และผู้อ่านทุกท่านใช้ประกอบการเรียน

> อุสตาซ อับดุชชะกูรฺ บิน ชาฟิอีย์ (อับดุลสุโก ดินอะ) Ustaz Abd. Shakur Sha-e (Abdulsuko Din-a) 1 Muharram 1432 7 ธันวาคม 2553/2010

The Future of Islamic Law in Thailand By : Ustaz Abd. Shakur Bin Shafi-e (Abdulsuko Din-a)

อนาคตกฎหมายอิสลามในประเทศไทย โดย : อุสตางอับตุฆชะกูรุ บิน ชาพิอีย์ (อับดุลสุโก ดินอะ)

คำนำ

คำนิยม

หนังสือ "อนาคตกฎหมายอิสลามใประเทศ ไทย" เล่มนี้กระผมทราบว่าผู้เขียนได้พยายามศึกษา ค้นคว้าทั้งคัมภีร์อัลกุรอานและวัจนะศาสดา,เอกสาร ไม่ว่าจะเป็น หนังสือ เอกสาร สื่ออิเล็กโทรนิคที่ มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับกฎหมายอิสลามและงานวิจัยที่

เกี่ยวข้องพร้อมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลจากอบรมสัมมนา การสัมภาษณ์กลุ่ม ตัวอย่าง ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อนำ มาวิเคราะห์ข้อมูลจนได้ข้อเสนอแนะเป็นรูปเล่มนับว่าหนังสือฉบับนี้เป็น ประโยชน์อย่างยิ่งต่อ ผู้ศึกษากฎหมายอิสลาม กระผมขอชื่นชมผู้เขียนที่ ได้สร้างสรรค์ผลงาน ทางวิชาการให้เกิดประโยชน์และขอแนะนำหนังสือเล่ม นี้สำหรับผู้สนใจศึกษากฎหมายอิสลามต่อไป

> อาจารย์ศรุต จุ้ยมณี คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

The Future of Islamic Law in Thailand By : Ustaz Abd. Shakur Bin Shafi-e (Abdulsuko Din-a)

อนาคตกฎหมายอิลลามในประเทคไทย โดย : อุสตาชอับดุชชะดูร บิน ชาพิอีย์ (อับดุลสุโก ดินอะ)

บทคัดย่อ

การศึกษาอนาคตกฎหมายอิสลามในประเทศไทยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาหลักกฎหมายอิสลามเบื้องต้น พัฒนาการการใช้กฎหมายอิสลาม ในประเทศไทยโดยเฉพาะกฎหมายว่าด้วยครอบครัวและมรดก และปัญหา การใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดกเพื่อกำหนดการใช้กฎหมาย อิสลามในอนาคตของประเทศไทย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นผลมาจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ประกอบกับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากอบรมสัมมนา การสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง

สำหรับการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) มาจากแหล่ง ข้อมูล 2 แหล่งด้วยกัน ได้แก่ เอกสารขั้นปฐมภูมิ ทั้งคัมภีร์อัลกุรอานและ วัจนะศาสดาและเอกสารขั้นทุติยภูมิ ไม่ว่าจะเป็น หนังสือ เอกสาร สื่อ อิเล็กโทรนิคที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับกฎหมายอิสลามและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นมาจากอบรมสัมมนา การสัมภาษณ์กลุ่ม ตัวอย่าง ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อนำมา วิเคราะห์ข้อมูลจนได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอนาคตกฎหมายอิสลามใน ประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่า

 กฎหมายอิสลามเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตของมุสลิม ที่มุสลิมจะต้องปฏิบัติตามโดยมีแหล่งที่มาหลักจากคัมภีร์อัลกุรอานและ วัจนะศาสดาในขณะเดียวกันมีพัฒนาการการใช้กฎหมายแต่ละยุค แต่ละ สมัยที่แตกต่างกันเพื่อปรับปรนให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมแต่อยู่บนพื้นฐาน ของแหล่งที่มาของกฎหมายอิสลาม

 1.1 ในการพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นต้องมีดะโต๊ะยุติธรรม พิจารณาคดีพร้อมด้วย ผู้พิพากษาโดยดะโต๊ะยุติธรรมทำหน้าที่วินิจฉัยในหลัก ของกฎหมายอิสลามส่วนข้อเท็จจริง หรือปัญหา ข้อกฎหมายอื่น อำนาจการ วินิจฉัย และ การพิพากษาเป็นอำนาจของผู้พิพากษา

 1.2 การนำหลักกฎหมายอิสลามมาวินิจฉัย เป็นการใช้ กฎหมายอิสลามเฉพาะการตัดสินคดีในศาลไม่มีสภาพบังคับนอกศาล ขณะ เดียวกันคู่กรณีสามารถเลือกใช้กฎหมายได้ทำให้เกิดความลักลั่นและไม่เป็น ธรรมแก่ประชาชนมุสลิม และทำให้เกิดความแตกต่างในการบังคับใช้กฎหมาย ที่มีอยู่

1.3 คำวินิจฉัยชี้ขาด ของดะโต๊ะยุติธรรมในข้อกฎหมาย
อิสลามให้เป็นเด็ดขาดคดีนั้นไม่สามารถอุทธรณ์ หรือฏีกาได้ ทำให้คู่กรณีเกิด
ความรู้สึกไม่เป็นธรรมเพราะหากมีข้อผิดพลาดก็ไม่สามารถ อุทธรณ์ หรือ ฏีกาได้
1.4 ปัญหาเรื่องอายุความในเรื่องมรดกยังมีความลักลั่น
เพราะการบังคับมรดกใช้ อายุความในเรื่องมรดก 1 ปี ความในประมวลแพ่ง
และพาณิชย์ ไม่ตรงกับอายุความมรดกของหลักกฎหมายอิสลาม

 1.5 ปัญหาเรื่องจำเลยที่เป็นชายไทยมุสลิมย้ายภูมิลำเนา ออกนอกเขตพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่สามารถนำกฎหมายอิสลาม ไปบังคับใช้ได้ เพราะเมื่อหากคู่กรณีหากย้ายออกนอกเขตการบังคับใช้ พ.ร.บ. ว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดกกลัวศาลไม่สามารถ บังคับคู่ กรณีออกนอกเขตอำนาจศาลได้

 1.6 อันเนื่องมาจากมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้หรือ ทั่วประเทศปัจจุบันมีทั้งนิกายซุนนีย์และชีอะห์ หรือยึดถือมัซฮับแตกต่างกัน และไม่นับถือมัซฮับซึ่งกฎหมายว่าด้วยครอบครัวและมรดกบางประเด็นมี

 ประเทศไทยได้มีพัฒนาการการใช้กฎหมายอิสลามสำหรับผู้ที่ นับถือศาสนาอิสลามตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นต้นมา จนกระทั่งปัจจุบันมี การตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 แต่ก็ยังประสบปัญหาหลายประการ ในการนำมาปฏิบัติ

อนาคตการใช้กฎหมายอิสลามในประเทศไทยมีดังต่อไปนี้
3.1 คนมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่
สนับสนุนแต่คนพุทธมีความกังวัล

 3.2 รัฐบาลและหน่วยงานราชการจัดเวทีเพื่อหาทางออก ในการใช้กฎหมายอิสลาม

3.3 นักวิชาการสนับสนุนการจัดตั้งศาลชารีอะห์เพื่อความ สมบูรณ์ในการใช้กฎหมายแต่รัฐบาลปฏิเสธ

3.4 ควรนำบทเรียนการใช้กฎหมายอิสลามในต่างประเทศ ปรับใช้ในประเทศไทยอย่างเหมาะสม

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

G

จากสภาพปัญหาการใช้กฎหมายอิสลามลักษณะครอบครัวและมรดก ในประเทศไทย รัฐบาลและผู้เกี่ยวข้องควรดำเนินการดังนี้

 ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมามอิสลาม ในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 เพราะกฎหมาย ฉบับนี้เมื่อนำสู่ปฏิบัติจะพบปัญหาดังนี้

> อนาคตกฎหมายอิสลามในประเทคไทย โดย : อุสตาชอับดุชชะกูรฺ บิน ชาพีอีย์ (อับดุลสุโก ดินอะ)

(4) ออกกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารกฎหมายอิสลามและกิจการที่ เกี่ยวข้องกับองค์กรอิสลามมารองรับ เพื่อให้การใช้กฎหมายอิสลามมีมาตรฐาน เดียวกันทั่วประเทศ เช่น พระราชบัญญัติการบริหารกฎหมายอิสลามขึ้นมาแทน พระราชบัญญัติองค์กรบริหารศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ซึ่งกำลังใช้อยู่ในปัจจุบัน

(5) จัดตั้งสำนักงานทะเบียนอิสลามขึ้นมาทำหน้าที่ด้านทะเบียนสมรส ทะเบียนหย่าหรือเพิกถอนการหย่า และการเปลี่ยนแปลงศาสนาอิสลาม เพื่อ ให้การใช้กฎหมายอิสลามลักษณะครอบครัวและมรดกมีความชัดเจนเกี่ยวกับ บุคคลที่เข้าเงื่อนไขที่จะต้องใช้บทบัญญัติของกฎหมายอิสลามลักษณะ ครอบครัวและมรดกกับบุคคลที่ใช้บทบัญญัติของกฎหมายกฎหมายแพ่ง เพราะในเรื่องของการนับถือศาสนานั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้อีกทั้ง ยังมีการสมรสระหว่างผู้ที่นับถือศาสนาขั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้อีกทั้ง ยังมีการสมรสระหว่างผู้ที่นับถือศาสนาต่างกัน (ซึ่งบทบัญญัติของศาสนา อิสลามกำหนดให้ผู้ที่นับถือศาสนาอิ่นมีความศรัทธาในศาสนาอิสลามเสีย ก่อนจึงจะสมรสกันได้) จึงสมควรจัดตั้งสำนักงานทะเบียนอิสลามเพื่อให้ กระบวนการใช้กฎหมายอิสลามทั้งในและนอกศาลให้มีเอกภาพไม่ให้เกิด ปัญหากรณีการเปลี่ยนแปลงศาสนา

(6) ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะจากผลการประชุมของผู้ทรงคุณวุฒิ ในแนวทางการขับเคลื่อนพัฒนาระบบศาลอิสลามที่เหมาะสมกับประเทศไทย และการพัฒนาระบบให้ดะโต๊ะยุติธรรมไปสู่การเป็นกอฏิ รัฐบาลโดย กระทรวงยุติธรรมต้องเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงาน ระบบสภาผู้แทน ราษฎรและวุฒิสภา สนับสนุนช่วยเหลือและ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัด ชายแดภาคใต้เป็นหน่วยงานสนับสนุนด้านข้อมูลระดับพื้นที่ดังนี้

ทัศนะที่แตกต่างกันอาจนำไปสู่การไม่ยอมรับกฎหมายฉบับปัจจุบันและเกิด ปัญหาสังคมขึ้นได้ดังนั้นการปรับปรุงกฎหมายควรคำนึงปัจจัยเหล่านี้ด้วย

 1.7 ปัจจุบันมีการแต่งงานระหว่างมุสลิมชาวไทยและต่าง ประเทศจำนวนมากโดยเฉพาะกับชาวมาเลเซียในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีปัญหาฟ้องร้องกับประเทศมาเลเซียจำนวนมาก ดังนั้นการปรับปรุง กฎหมายอิสลามดังกล่าวควรคำนึงประเด็นนี้ด้วยเช่นกัน

(2) จัดทำประมวลวิธีพิจารณาความ และกฎหมายลักษณะพยาน ขึ้นเฉพาะ เพราะการใช้กฎหมายอิสลามลักษณะครอบครัวและมรดกในเขต จังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล ในการพิจารณาคดีได้ใช้กฎหมาย วิธีพิจาณาความแพ่ง และกฎหมายลักษณะพยาน ซึ่งถือได้ว่าไม่สอดคล้อง กับเจตนารมณ์ของกฎหมายอิสลาม ปัญหานี้คณะกรรมการอิสระเพื่อความ สมานฉันท์แห่งชาติ ได้เสนอว่า ให้จัดทำกฎหมายอิสลามที่เกี่ยวกับเรื่องครอบครัว และมรดกที่ครอบคลุมถึงกฎหมายวิธีพิจารณาความ การอุทธรณ์ ฎีกาและหลัก เกณฑ์เกี่ยวกับการขัดกันของกฎหมายอย่างชัดเจน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงศาลที่มี ลักษณะเช่นนี้ในต่างประเทศ เช่น สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และศรีลังกา เป็นต้น

(3) หากจะมีการขยายการใช้กฎหมายอิสลามลักษณะครอบครัวและ มรดกทั่วทุกภูมิภาค ในเบื้องต้นไม่ต้องมีดะโต๊ะยุติธรรม (ผู้วินิจฉัยข้อกฎหมาย อิสลาม) ในศาลทุกจังหวัด แต่ให้อยู่ประจำศาลในภูมิภาค เช่นเดียวกับกรณี ของศาลแรงงานกลาง ศาลแรงงานภาค ศาลล้มละลายกลาง ศาลทรัพย์สิน ทางปัญญา และการค้าระหว่างประเทศกลางโดยพิจาณาจากข้อเสนอแนะของ ประคอง เตกฉัตร อดีตผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดยะลา

> อนาคตกฎหมายอิสลามในประเทศไทย โดย : อุสตาหอัมดุหหะกูรุ บิน หาฟิอีย์ (อับดุลสุโก ดินอะ)

K

6.5 ให้สภาพี่ปรึกษาเสริมสร้างสันติสุขนำข้อเสนอแนวทางการ ขับเคลื่อนพัฒนาระบบ ศาลอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดกผ่าน ศูนย์อำนวย การบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ นำเรียนนายกรัฐมนตรีโดยตรง

ข้อเสนอแนะที่กล่าวมาสามารถนำกรณีศึกษาของสิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และศรีลังกา เป็นต้นมาพิจารณาเพื่อดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมได้ ในขณะ เดียวกันการปรับกระบวนทัศน์ภายในตัวมุสลิมเองก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อน กล่าวคือ หนังสือหลักกฎหมายอิสลาม ว่าด้วยครอบครัวและมรดก จะต้องมี สถานภาพเช่นเดียวกับมาตราต่าง ๆ ของพระราชบัญญัติการใช้กฎหมายอิสลาม ในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลาและสตูล และสมควรที่จะต้องมีการ ตรวจสอบแก้ไขเพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยคณะกรรมการตรวจสอบแก้ไข จะ ต้องประกอบด้วย ผู้พิพากษา ดาโต๊ะ ยุติธรรม และนักวิชาการด้านกฎหมายอิสลามก่อนที่จะขยายขอบเขตการใช้ กฎหมายอิสลามให้ครอบคลุมมุสลิมทั้งหมดในประเทศไทย

(7) การจัดตั้งศาลชารีอ๊ะห์มีความจำเป็นในอนาคตสำหรับประเทศไทย แต่ควรมีประเด็นต้องพิจารณาดังนี้

ก. รูปแบบศาลควรเป็นเอกเทศ

 ข. ลำดับชั้นของศาลโดยรวม คดีที่เสร็จจากศาลชะรือะฮุจะ อุทธรณ์โดยตรงต่อศาลฎีกา(Supreme Court) หรืออุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์โดย ให้ถือว่าคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุดดังนั้นในศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์ จะต้องจัดตั้งแผนกคดีครอบครัวและมรดกอิสลามโดยเฉพาะ

6.1 กระบวนการขับเคลื่อนเบื้องต้นทั้งรูปแบบข้อเสนอ การได้มาซึ่งรูปแบบของศาล ยุติธรรมที่เหมาะสมกับสภาพการเมืองการ ปกครองของประเทศไทย รวมทั้งการพัฒนาระบบดะโต๊ะยุติธรรมไปสู่การ เป็นกอฏี (ผู้พิพากษา) ตามบทบัญญัติในคำภีร์อัลกุรอาน ซึ่งนำเสนอเรื่อง เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรมที่มี ๆพณๆ นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นเลขานุการ

6.2 กลไกตามข้อ 1 ต้องเป็นผู้ศึกษาวิเคราะห์และนำ เสนอรูปแบบศาลอิสลามที่เหมาะสม ให้รัฐบาลได้พิจารณาเพื่อจะตัดสินใจ แต่งตั้งคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาระบบศาลอิสลาม (ครอบครัว และมรดก)

6.3 สำหรับการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างการะแสการ ตอบรับ สะท้อนความต้องการและสนับสนุนในเรื่องดังกล่าว สภาที่ปรึกษาเสริม สร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้และ ศอ.บต.ต้องเป็นหน่วยอำนวยการและ ดำเนินงานในพื้นที่พร้อมทั้งการสนับสนุน ข้อมูลตามที่ได้รับการร้องขอ

6.4 กระบวนการวางกลไกการบริหารและวางระบบการไกล่ เกลี่ยข้อพิพาทโดยเฉพาะกระบวนการไกล่เกลี่ย (Mediation) ถือเป็นเรื่องที่มี ความสำคัญมาก เพื่อจะให้เกิดการระงับข้อพิพาทกันอย่างสมานฉันท์โดยไม่ต้อง ฟ้องคดีหรือไม่ต้องให้ศาลมีคำวินิจฉัย โดยการจัดตั้งสำนักงานเลขานุการการไกล่ เกลี่ยข้อพิพาท คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด กระทรวงยุติธรรมต้องเป็น ผู้สนับสนุนการดำเนินการควบคู่กับกระบวนการพัฒนาและ จัดตั้งศาลอิสลามใน จังหวัดชายแดนภาคใต้

> The Future of Islamic Law in Thailand By : Ustaz Abd. Shakur Bin Shafi-e (Abdulsuko Din-a)

อนาคตกฎหมายอิสลามในประเทคไทย โดย : อุสตางอับดุงชะกูรุ บิน ชาพีอีย์ (อับดุลสุโก ดินอะ) ค. ระบบผู้พิพากษา ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญศาลนอกจากผู้
พิพากษาแล้ว ศาลชะรีอะฮุควรแต่งตั้งที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ระบบการ
พิจารณาพิพากษาคดีเกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพราะถึงแม้ว่าผู้พิพากษาจะมี
ความรู้ในหลักกฎหมายแต่ก็ยังต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงบาง
อย่าง เช่น การมาประจำเดือนของสตรี ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงในการวินิจฉัยอิดดะฮุของ
สตรี

0

(8) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยวิทยาลัยอิสลามศึกษาควร พัฒนาวิชาการของอาจารย์และบัณฑิต ในเอกกฎหมายอิสลามในระดับ ปริญญาตรี โทและเอก ซึ่งสามารถผลิตบัณฑิตที่มีความเข้าใจกฎหมาย อิสลามและมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมท้องถิ่นเป็นอย่างดีด้วย

Abstract The Future of Islamic law in Thailand

The aims of this book are to study the basic principles of Islamic law, development of Islamic law in Thailand especially family and inheritance laws, problems of using of Islamic law and to make strategic plans of using Islamic law of Thailand in the future.

This study is the results of a documentary research in conjunction with data collected from the seminar and interviews with local people.

The documentary research came from two sources of information, such as primary documents, al- Qur'an, Hadith and secondary documents such as books, electronic media, documents with some content related to Islamic law and related researches. The data collection was from seminars and interviews with samplings as a qualitative research in order to analyze the data and to obtain recommendations on the future of Islamic law in Thailand.

The results of the study are as follows :

1. Islamic law is a part of the life of Muslims with which they must comply. The main sources of the law are from the Qur'an and the Hadith. The law has been developed in each different period to be in line with its respective situations, but based on the original source of the law.

2. Thailand has developed Islamic law for Muslims since the

Sukhothai period. Now, the act regarding the use of Islamic law in the province of Pattani, Yala, Narathiwat and Satun, BE 2489 has been enacted but in terms of implementation, there are still many problems

3. The future of Islamic law in Thailand can be forecast as follows :

3.1 Most of Muslims in the southern provinces support the law but Buddhists are worried about it.

3.2 The Government held a forum for a solution of Islamic law.

3.3 The scholars support the establishment of Shariah Court to enable the implementation of the Act but the government refused.

3.4 Implementation of Islamic law in foreign countries should be deployed properly as a lesson for Thailand.

Problems and suggestions.

Q

Thai Government and stakeholders should take the followings into their consideration:

(1) To improve the Act regarding the use of Islamic law in the province of Pattani, Yala, Narathiwat and Satun B.E.

2489 since at a practical level, the problems would be as follows:

1.1 In a trial in the Court of First Instance, there must be Dato together with a Judge to make major decisions for the fact of Islamic law or other legal problems, decision power and judgment are of the judge.

1.2 principles of Islamic law for making decision. This is to use Islamic law for judgment only in the court without binding force outside the court. Meanwhile, the parties may choose to use the law to serve their purposes and the cause is not fair to the Muslim people. This causes differences in enforcing existing laws.

1.3 It is not possible to appeal Dato's ruling of Islamic law, the parties may feel of injustice because if there is an error, it is not possible to make an appeal.

1.4 The problem of age on the legacy also overlaps because of the legacy force. The period of 1 year in the legacy of civil and commercial code does not match the heritage of Islamic jurisprudence.

1.5 The problem of Thai Muslims Accused living outside the area of the four southern provinces. Islamic law can not be enforced upon them. Because if the parties leave the area. The Islamic law on inheritance and family cannot enforce partners outside the jurisdiction of the case.

1.6 Muslims in the southern provinces or across the

The Future of Islamic Law in Thailand By : Ustaz Abd. Shakur Bin Shafi-e (Abdulsuko Din-a)

อนาคตกฎหมายอิสลามในประเทศไทย โดย : อุสตาซอับดุษซะกูรู บิน ชาพีอีย์ (อับดุลสุโก ดินอะ) country now are both Sunni and Sheah. Different thoughts on some issues with different viewpoints can lead to denial of the present legal and social problems. To revise the law, these factors should be taken into account

1.7 There are currently marriages between Thai Muslims and many foreigners, especially in the Malaysian southern provinces. Many problems with Malaysian on charges are found. Therefore, to reform the Islamic legal, this issue should be taken into account as well.

(2) To establish particular Procedure and Law of Evidence because of the nature of Islamic family law and inheritance in the province of Pattani, Yala, Narathiwat and Satun in the trial using the procedure of civil Denis and the Law of Evidence which is considered to be inconsistent with the spirit of Islamic law. As for this issue, the Independent Directors for National Reconciliation suggested that to make Islamic law relating to family life and the legacy that includes the procedure to consider the appeal petition and the rules on conict of laws clearly due regard to. The courts look like in foreign countries such as Singapore, Philippines and Sri Lanka, etc.

(3) If wishing to expand the use of Islamic law, family characteristics and heritage throughout the region, it is suggested not having Dato. (A judge of Islamic law) courts in all provinces but Dato should be in the regional court. This should also be applied to the case of regional labor courts, the Central Labour Court, Intellectual Property international trade courts, from the recommendation of a tiered former State Court Judge Yala

(4) Legislation relating to the administration of Islamic law and related organizations should be enacted to support Islamic activities in order to make use of Islamic law under the same standard nationwide. Example is Islamic Law Management Act in replacement of Islamic Law Administrative Organization Act BE 2540 which are currently in use.

(5) To establish Registration offices to act on Islamic marriage, divorce or revocation of divorce and religious change to Islam in order to make use of Islamic law on family and herit age features in a clearer manner in terms of the conditions of people who are required to follow the provisions of Islamic laws on personal characteristics, family and inheritance law for the provisions of Civil Code because change of person in religious faith is something possible and marriage with non Muslim. (The provisions of Islam require non Muslim to have faith in Islam before marriage). Hence, it is appropriate to establish Islamic Registrar Ofce in order to exercise the Islamic law inside and outside the court for the unity to avoid the problem of religious changes.

(6) To comply with recommendations from the meeting of experts to develop guidelines to drive the Islamic Courts Board

อนาคตกฎหมายอิสลามในประเทศไทย โดย : อสตาชอับตุชชะกร บิน ชาพิอีย์ (อับตลสโก ตินอะ)

The Future of Islamic Law in Thailand By : Ustaz Abd. Shakur Bin Shafi-e (Abdulsuko Din-a) and system development "Dato" to go into a Gadi . Government, by the Ministry of Justice, is to act as a key operator whereas the House of Representatives and the Senate are supporters. Southern Border Provinces Administrative Centre is an agency to provide data supports in the following areas.

6.1 Primary driving procedures for the acquisition of the format of justice court suitable to politics of Thailand and for **the** development of Dato (Judge) system under the provisions of the Koran's Phi, who will present matters for consideration of Board of Justice Strategies having the Prime Minister as chairman, Permanent Secretary of the Ministry of Justice as a secretary..

6.2 The mechanism under clause 6.1 must be those who conduct studies and present a proper format of Islamic court for the government to make a decision upon the appointment of the Board of Directors for the development of Islamic court system. (Family inheritance).

6.3 For the creation of knowledge and understanding and the respond and feedback on demand and support on the matter, the Advisory Council on strengthening Peace in the Southern Border Provinces and SBPAC must be an administrative unit for operations in the area as well as providing information support as requested. 6.4 Management mechanism and mediation processes, particularly the latter is a subject that is very important to cause unanimously settlement of parties without prosecution or judgment by establishing Ofce of Meditation Secretary to settle disputes, the Provincial Islamic Committee. Ministry of Justice must support the operation to be in line with development process and establishment of Islamic court in the southern provinces.

6.5 The Advisory Council for Peace Enhancement presents guidance to drive development of Islamic courts on family and heritage to the Southern Border Provinces Administrative Center to directly present it to the Prime Minister

The mentioned suggestions can refer to Singapore the Philippines and Sri Lanka as case studies for consideration on concrete operations. At the same time, adjustment within the Muslims themselves are no less important, i.e., Islamic Provisions on Family and Heritage must have the same status as any other sections of the Act on the use of Islamic law in the province of Pattani, Yala, Narathiwat and Satun. It is expedient to review and amend for more completeness and to be suitable for the situation. A revision committee shall consist of judges, Justice Dato and scholars in Islamic laws before expanding the scope of Islamic law to exercise upon all Muslims in Thailand

อนาคตกฎหมายอิสลามในประเทคไทย โดย : อุสตาชอับดุชชะกูรฺ บิน ชาพีอีย์ (อับดุลสุโก ดินอะ)

The Future of Islamic Law in Thailand By : Ustaz Abd. Shakur Bin Shafi-e (Abdulsuko Din-a) 7) Establishment of Shariah Court is essential in the future for Thailand, but the following issues should be taken into consideration:

A. The court should be independent.

B. Overall hierarchy of courts. Cases judged by Shariah Court will directly go for appeal to the Supreme Court (Supreme Court) or by appealing to the Court of Appeal of which the judgment shall be deemed nal. So, under the Supreme Court or Court of Appeal, there should be a specic court for Family and Heritage.

C. As for judge, consultants and expert apart from judge, Shariah Court should appoint a consultant and expert in order that the judgment system becomes more complete. Though judges are qualied with legal knowledge, it still requires specialist in making decision in certain facts, such as woman's menstruation.

(8) Prince of Songkla University, by the Academic College of Islamic Studies, should develop knowledge and skill on Islamic law of instructors and students in the undergraduate, graduate and doctoral degree in order to create graduates who have good understanding of Islamic law and basic knowledge about local customs as well

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	А
คำนิยม	D
บทคัดย่อ ภาษาไทย	F
บทคัดย่อ ภาษาอังกฤษ	Р
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 อิสลาม และมุสลิม	5
บทที่ 3 กฎหมายอิสลาม	19
บทที่ 4 พัฒนาการของกฎหมายอิสลาม	31
บทที่ 5 แหล่งที่มาของกฎหมายอิสลาม	39
บทที่ 6 สำนักคิด(มัซฮับ)ทางกฎหมายอิสลาม	65
บทที่ 7 กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก	87
บทที่ 8 พระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลาม	152
บทที่ 9 อนาคตการใช้กฎหมายอิสลามในประเทศไทย	160
บรรณานุกรม	

ประวัติผู้เขียน